

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จนสามารถผลิตวิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อที่ผู้รับสารสามารถรับสารได้โดยการฟังและการมองเห็นภาพ นับเป็นวิวัฒนาการด้านสื่อที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมอย่างมาก เนื่องจากผู้รับสารที่จะทำความเข้าใจกับสารได้ ทั้งจากคำอธิบาย บทพากย์ บทสนทนา ขณะเดียวกันได้เห็นภาพจากโทรทัศน์ทำให้เกิดความเข้าใจอันจะ ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ โทรทัศน์จึงกลายเป็นสื่อที่มีบทบาทมากในการพัฒนาต่าง ๆ ในปัจจุบัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ตลอดจนการสาธารณสุข เพราะนอกจากคุณสมบัติของ โทรทัศน์ที่สามารถสื่อสารไปยังผู้รับคราวละมาก ๆ ในเวลาเดียวกันด้วยความ รวดเร็ว เช่น การเสนอข่าวด่วนเมื่อเกิดการระบาดของโรคติดต่อร้ายแรง เพื่อให้ประชาชนทราบ และเตรียมป้องกันได้ทันที่หรือการถ่ายทอดรายการ สดต่าง ๆ ทำให้ผู้รับสารมีความรู้สึกว่าได้ร่วมในเหตุการณ์แล้ว โทรทัศน์ยังมี คุณสมบัติในการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น กับผู้รับสารอย่างรวดเร็วเพราะ สมอมนุษย์จะเก็บข้อมูลที่เป็นคำพูดไว้มากมาย เมื่อได้ยินเสียงพูดพร้อมภาพ ก็ ย่อมเกิดปฏิกิริยาได้รวดเร็วด้วย และปัจจุบันโทรทัศน์มีบทบาทมาก โดยได้เข้า ไปเกี่ยวข้องกับสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมมากขึ้น (อรรถพร เทียรถาวร, 2520) ดังนั้นการเผยแพร่ความรู้ในด้านต่าง ๆ ในยุคปัจจุบันโทรทัศน์จึงเป็นเครื่องมือ สำคัญประการหนึ่งในการเผยแพร่ความรู้ไปสู่คนทุกระดับชั้น เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสามารถส่งเสริมให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดี โดยการเรียนรู้จากโทรทัศน์ แล้วนำไปประยุกต์ให้เข้ากับการดำรงชีวิตในสังคม โทรทัศน์จึงมีคุณสมบัติใน การพัฒนาคนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมได้ด้วย

ปัจจุบันแม้ว่า วิทยาการด้านการแพทย์จะเจริญก้าวหน้ามากขึ้น แต่ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ยังมีอยู่มาก มีทั้งโรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติ โภชนาการ ภาวะอนามัยแม่และเด็ก โรคทางพันธุกรรม โรคพยาธิ โรคในผู้สูงอายุ โรคที่เกิดในผู้เข้าแรงงาน โรคที่เกิดจากภาวะ ความเครียด ความกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น โรคจิต โรคประสาท

โรคติดต่อต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ เช่น โรคเอดส์ เป็นต้น นับเป็นภาวะที่น่าสะพรึงกลัว และเป็นภาระแก่ครอบครัวและแก่รัฐในการดูแลรักษา เป็นที่ทราบดีว่าการจะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในด้านต่าง ๆ ได้นั้นประชาชนต้องมีสุขภาพดีเป็นปัจจัยพื้นฐาน และมีความพร้อมเพื่อรับการพัฒนทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม ประกอบกับองค์การอนามัยโลกกำหนดให้มีเป้าหมายในปี 2543 เป็นปีที่ประชากรโลกมีสุขภาพดีถ้วนหน้า จึงทำให้เกิดการกระตุ้นให้องค์กรที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของประชาชน ทั้งภาครัฐและเอกชน สนใจที่จะส่งเสริมและให้ความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างจริงจัง

ในปี พ.ศ. 2522 กระทรวงสาธารณสุขได้จัดสัมมนาระดับชาติ เรื่อง "กลยุทธ์เพื่อสุขภาพดีถ้วนหน้า ก่อนสิ้นปี พ.ศ. 2543" นับเป็นก้าวแรกของประเทศไทยในการกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก เพื่อปรับระบบการพัฒนาสาธารณสุข เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสุขภาพดีถ้วนหน้าก่อนสิ้นปี พ.ศ. 2543 ซึ่งได้มีข้อเสนอแนวทางที่น่าสนใจ เกี่ยวกับการประสานงานและสนับสนุนบริการสาธารณสุขว่าการปรับปรุงระบบการติดต่อสื่อสาร ทั้งภายในองค์กรของรัฐและระหว่างองค์กรของรัฐกับภาคเอกชน โดยมีระบุไว้ชัดเจนในประเด็นหนึ่งว่า ให้ประชาชนทุกคนรู้ปัญหาโรคในท้องถิ่น และเข้าใจวิธีการป้องกันและควบคุมโรคที่พบในท้องถิ่นและดูแลรักษาสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐานของตนเองโดยให้ใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน , 2531) จึงเป็นจุดที่ได้นำสื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสุขภาพอนามัยและต่อมารัฐบาลมีนโยบายให้สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีมีรายการที่ส่งเสริม 4 แนวคิดหลัก เพื่อการแก้ไขปัญหาของประเทศ เช่น รายการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รายการด้านเกษตร รายการด้านสุขภาพอนามัยและรายการด้านการศึกษา ในช่วงเวลา ระหว่าง 16.30-18.30 น. ทำให้สถานีโทรทัศน์ทุกสถานีให้ความสำคัญ และบรรจุรายการส่งเสริมสุขภาพอนามัยเพื่อแพร่ภาพออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวมากขึ้น (สุรพงษ์ อ่าพันธ์ วงษ์, สัมภาษณ์ 11 ตุลาคม 2534) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วง 5-10 ปี ที่ผ่านมามีสื่อโทรทัศน์ ได้เข้ามามีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพอนามัยมากขึ้น ทั้งในรูปแบบโฆษณาสั้น ๆ สารคดีสั้น การถามตอบปัญหาสุขภาพ และรูปแบบรายการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และในปี 2526 คณะกรรมการ

พิจารณารางวัลเมขลา ซึ่งเป็นรางวัลเกียรติยศแก่ผู้ผลิต นักแสดง และผลงานต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ได้กำหนดให้มีรางวัล "รายการส่งเสริมสุขภาพอนามัยดีเด่น" ขึ้นเป็นครั้งแรกและต่อมาเมื่อมีรางวัลโทรทัศน์ทองคำเกิดขึ้นอีกรางวัลหนึ่งจึงมีการกำหนด "รางวัลรายการส่งเสริมสุขภาพอนามัยดีเด่น" เพิ่มขึ้นอีกรางวัลหนึ่งในปี 2533 ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าโทรทัศน์ได้รับการยอมรับในบทบาทการส่งเสริมสุขภาพอนามัยมากขึ้น ทั้งนี้ด้วยคุณสมบัติหลายประการที่เอื้อประโยชน์ต่อการส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่กล่าวมาแล้ว

อย่างไรก็ตามในเรื่องของการรักษาสุขภาพให้มีสุขภาพดีนั้น มีแนวทางอยู่หลายแนวทางที่ควรทำความเข้าใจ เพื่อทราบถึงลักษณะและความแตกต่างในแต่ละแนวทางที่จะกล่าวต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์บทบาทของโทรทัศน์ที่มีต่อการส่งเสริมสุขภาพ ได้ถูกต้องและชัดเจนขึ้น ได้แก่ การส่งเสริม (Promotion) การป้องกันและการควบคุมโรค (Prevention) การรักษาพยาบาล (Curation) และการฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation)

การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) ยังเป็นคำที่มีข้อโต้แย้งในเรื่องของคำจำกัดความ อย่างไรก็ตามจากการประชุมเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ ครั้งที่ 1 ที่เมือง ออตตาวา ซึ่งจัดโดยองค์การอนามัยโลก ได้ให้คำจำกัดความของ การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) ว่า "เป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนสามารถควบคุม และปรับปรุงสุขภาพของตนเองให้ดีขึ้น" (Barcht, 1990) การส่งเสริมสุขภาพเป็นบริการด้านสุขภาพอนามัยที่มุ่งให้บุคคลในสังคมที่ยังไม่ได้เป็นโรค ได้มีความรู้ความเข้าใจในการทำให้ตนเองรอดพ้นจากโรคร้ายไข้เจ็บที่สามารถป้องกันได้ ได้แก่บริการสุขภาพอนามัยด้านการวางแผนครอบครัว การอนามัยแม่และเด็ก การโภชนาการ การอนามัยโรงเรียน การทันตสาธารณสุข การสุศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพจิตด้วย ซึ่งการส่งเสริมสุขภาพนั้นจะแตกต่างกับแนวทางอื่น ๆ ในหลายแนวทางเพื่อการมีสุขภาพดีด้วย

เท่าที่ผ่านมา รายการส่งเสริมสุขภาพทางโทรทัศน์ยังมีเนื้อหาที่หลากหลายบางรายการอาจมีทั้งเนื้อหาที่เป็นการส่งเสริม การป้องกัน การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพร่างกายรวมอยู่ด้วย ซึ่งในการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการส่งเสริมสุขภาพอนามัยนั้นควรจะให้เนื้อหารายการและรูปแบบรายการเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเพื่อเสริมความรู้ให้ประชาชนผู้รับสารมากกว่าแนวทางอื่น ซึ่งอาจใช้สื่อบุคคลหรือสื่ออื่น ๆ ที่เหมาะสมกว่าในการเผยแพร่ความรู้

ดังกล่าว ในที่นี้ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาวิจัยรายการสุขภาพอนามัย โดยเลือกศึกษาวิเคราะห์รายการสุขภาพอนามัย ที่แพร่ภาพในเดือนตุลาคม 2534 ทางสถานีโทรทัศน์ที่แพร่ภาพทางสถานีที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 5 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์สี ช่อง 9 ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ตลอดจนสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ว่ามีรูปแบบเนื้อหารายการเป็นอย่างไร ทั้งนี้โดยมีแนวคิดหลักของการส่งเสริมสุขภาพและบทบาทหน้าที่ของสื่อโทรทัศน์เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

ปัญหาคำวิจัย

1. การใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการส่งเสริมสุขภาพมีแนวคิดอย่างไร
2. รูปแบบ และเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพมีลักษณะ เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบแนวคิด ในการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการส่งเสริมสุขภาพ
2. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและ เนื้อหารายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ
3. เพื่อทราบถึงบทบาท หน้าที่ ของรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการส่งเสริมสุขภาพ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การมีสุขภาพดีของประชาชน เป็นพื้นฐานของการพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ ดังนั้น จึงมีการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยมากขึ้น และสื่อโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่มีศักยภาพสูง เข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว เป็นสื่อที่มีการนำมาใช้ในการเผยแพร่รายการและสื่อบทเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมโดยรวมด้วย

ข้อสันนิษฐานของการวิจัย

1. ขั้นตอน และวิธีการนำเสนอรายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่

เผยแพร่ผ่านสื่อโทรทัศน์มีหลากหลาย ขึ้นอยู่กับเวลาของรายการและข้อมูลเนื้อหาที่จะนำเสนอและปัจจัยอื่น ๆ

2. เนื้อหารายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยที่เผยแพร่ผ่านสื่อโทรทัศน์ส่วนใหญ่ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพในการให้ความรู้ในด้านการป้องกันและควบคุมโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย และเนื้อหาอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย

3. ผู้ผลิตรายการในฐานะผู้ส่งสาร ได้นำหลักการของ การส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion) มาช่วยในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพไปสู่ประชาชนผู้รับสาร

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ในการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของโทรทัศน์ที่มีต่อการส่งเสริมสุขภาพ ผู้วิจัยจะศึกษาวิจัยในขอบเขตของรายการต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาเฉพาะรายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 3 สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 9 ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ในเดือนตุลาคม 2534 ทุกรายการ ยกเว้นรายการที่เกี่ยวกับสุขภาพซึ่งเป็นรายการเพื่อการเรียน การสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ศึกษาสาระของสเปคตเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ที่แพร่ภาพทางสถานีที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สถานีโทรทัศน์สี ช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์สี ช่อง 9 ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 และสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ในเดือนตุลาคม 2534

นิยามศัพท์

บทบาทหน้าที่

หมายถึง ภารกิจหรือสิ่งที่ควรทำโดยธรรมชาติ โดยจารีตประเพณี จริยธรรม และสิ่งที่ต้องทำตามภาวะที่กำหนดไว้ โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง

- การส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง การบริการความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัยที่มุ่งสนับสนุนให้บุคคลรู้จักการป้องกันและควบคุมโรค รู้จักไปรับการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพร่างกายเพื่อให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีต่อไป
- การป้องกันและควบคุมโรค หมายถึง กระบวนการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรคจากแหล่งนำโรคหรือพาหะของโรค ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะนำไปสู่คนอื่น ๆ ให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของบุคคลและชุมชนได้ รวมถึงการทำลายเชื้อโรคและแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค
- การรักษาพยาบาล หมายถึง การให้การรักษาเมื่อประชาชนเกิดการเจ็บป่วยทุกข์ทรมานและอันตรายจากโรคโดยเร็วที่สุด โดยมีแนวทางในการรักษาพยาบาลคือ การรักษาพยาบาลแบบเจ็บป่วย และการรักษาในระยะยาวตามลักษณะของโรค
- การฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงและแก้ไขความบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นแก่สุขภาพทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์ให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด
- สุขภาพดี หมายถึง ภาวะแห่งความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ สามารถดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่อย่างมีความสุข
- รายการนิตยสารทางอากาศ หมายถึง รายการที่มีเนื้อหาหลาย ๆ เรื่องมีวิธีการเสนอคล้ายแบบ เช่น จะเป็นละคร อกิปรายสัปดาห์ รวมอยู่ในรายการเดียวกัน โดยมีแกนกลาง (Theme) ของรายการอยู่อันหนึ่งเป็นตัวเชื่อมเนื้อหาทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของรายการ (Unity) ขึ้นมา
- รายการสารคดี หมายถึง เป็นรูปแบบรายการที่ให้เนื้อหาสาระในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่มีรายละเอียดในหลายแง่มุม มีวิธีการนำเสนอได้หลายลักษณะ โดยมุ่งเสนอประเด็นเนื้อหาในเรื่องเดียวกัน แม้ว่าละมีรายละเอียดกว้างขวางในเรื่องนั้น ๆ และมีความยาวกว่ารายการรูปแบบอื่น ๆ แต่สามารถให้เทคนิคของการผลิตรายการ หรือการนำเสนอที่ช่วยให้รายการน่าสนใจได้ เช่น มีการเปลี่ยนบรรยากาศไม่ให้

- ข้าซากอาจมีการสัมภาษณ์เข้ามาแทรก ให้เสียงเพลงดนตรี หรือเสียงประกอบ (sound effects) ที่เหมาะสมและช่วยสร้างเสริมจินตนาการได้เด่นชัด
- รายการสารคดีสั้น** หมายถึง รายการที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องเดียวกันตั้งแต่เริ่มจนจบรายการ และมีความยาวในการนำเสนอเพียง 1-5 นาที โดยมีวิธีการการนำเสนอในรูปแบบการรายการหรือการสัมภาษณ์สั้น ๆ
- รายการสัมภาษณ์** หมายถึง รายการที่ต้องการทราบข้อมูลความคิดเห็นเพื่อนำมาประกอบเรื่องราวเหตุการณ์ เป็นการสัมภาษณ์บุคคลสำคัญและคนทั่วไปที่มีความรู้หรือการชำนาญเฉพาะตัวโดยมีเทคนิคการจัดทำ คือ มีผู้สัมภาษณ์ ซึ่งในรายการลักษณะนี้จะทำหน้าที่สัมภาษณ์โดยไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ และมีผู้ให้สัมภาษณ์ที่จะตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ ที่ถูกสัมภาษณ์
- รายการสนทนา** หมายถึง รายการที่มีลักษณะการมาพูดคุยกับผู้ชมในแง่ต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาข้อขัดแย้งจากผู้รู้ นักวิชาการต่าง ๆ เพื่อประมวลประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมเพื่อหาข้อสรุปที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อสังคมเป็นการพูดคุยที่มี 2 คน หรือมากกว่าสองคนก็ได้ ซึ่งรายการลักษณะนี้พิธีกรผู้ดำเนินรายการสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ร่วมสนทนาในรายการได้
- รายการอภิปราย** หมายถึง รายการที่มีลักษณะที่มีผู้ร่วมรายการมากกว่า 2 คน ซึ่งจำนวนที่เหมาะสมควรจะเป็น 3 คน รวมผู้ดำเนินการอภิปราย 1 คน เป็น 4 คน (อุฟาร เนื่องจำนงค์, 2520) ได้แสดงความคิดเห็นที่หลากหลายเกี่ยวกับประเด็นที่ตั้งขึ้นในการอภิปรายนั้น โดยผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นกลางและนำผู้อภิปรายให้อภิปรายในแนวทางที่เหมาะสม และควบคุมการอภิปรายให้อยู่ในเวลาที่กำหนด
- รายการการตอบปัญหา** หมายถึง รายการที่มีการถามตอบปัญหาโดยผู้ดำเนินรายการถามปัญหาที่กำหนดขึ้นแก่ผู้เข้าร่วมรายการ และขณะเดียวกันอาจมีเทคนิคโดยเปิดโอกาสให้ผู้ชมมีส่วนร่วม ใน

รายการโดยสามารถถามหรือตอบปัญหาเข้ามาในรายการได้ด้วย
รายการละครสั้น หมายถึง รายการที่จัดทำขึ้นในรูปแบบละครโดยมีการเตรียม
บทมีฉากประกอบการแสดง มีผู้แสดงเพื่อเสนอสาระต่าง ๆ
โดยได้สนองความบันเทิง แก่ผู้รับสารด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัย จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง
ลักษณะของรายการ รูปแบบและเนื้อหารายการส่งเสริมสุขภาพผ่านสื่อโทรทัศน์
เพื่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นไป
2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและ
เอกชนในการวางแผนผลิตรายการส่งเสริมสุขภาพเพื่อเผยแพร่ผ่านสื่อโทรทัศน์
ในโอกาสต่อไป